

دین و اندیشه

شعرهای مذهبی که تأثیر سوء دارند

اسماعیل آذر از شعرهای مذهبی می‌گوید که تأثیر سوء دارند؛ شعرهایی که شاعران‌شان مطالعه تاریخی و آگاهی ندارند و به حرف‌های عوامانه پر و بال می‌دهند. این پژوهشگر و مدرس دانشگاه در گفت‌وگو یی درباره تاریخچه شعر فاطمی و این‌که به نظر می‌رسد کمتر به این نوع شعر پرداخته شده است، اظهار کرد: گفتن شعرهای آیینی به نظرم در جای یک غزل می‌نشیند؛ شما در غزل، عاشق انسان و یا عاشق خدا هستید. یعنی غزل در توصیف عاشقی شما به خدا یا انسان است. زمانی که یک شاعر شعرهایی درباره عاشورا حضرت امام حسین (ع) می‌سراید، یک غزل است زیرا شاعر کسی را دوست دارد که این معشوق یکی از قدسیان است. در شعرهایی که از کسایی مروزی، شاعر شیعی قرن چهارم، برای ما به جا مانده، او از پیامبر (ص) و امام علی (ع) نام می‌برد، بعد به فردوسی می‌رسیم که درباره حضرت امام علی (ع) و پیامبر اعظم (ص) شعرهای زیبایی دارد، بعد قوامی رازی و می‌رسیم به سنایی غزونی که او ماجرای نماز امام علی (ع) را در جنگ احد به تصویر می‌کشد و درباره ماجرای امام حسین (ع) توضیح می‌دهد. در بین این شاعران فقط سنایی به حضرت فاطمه زهرا (س) می‌پردازد. او شعر بلندی دارد که به تمام معصومین نگاهی دارد و با این بیت شروع می‌شود «جهان پربرد ر می‌بسم دوا کو/ دل خوبان عالم را وفا کو». در این شعر بیٹی درباره حضرت فاطمه زهرا (س) دارد «سر اسر جمله عالم پرزبانند؛ زنی چون فاطمه خیرالنساء کو». فقط همین یک بیت را دارد. او سپس گفت: در این دوره اگر شعرهایی درباره حضرت فاطمه زهرا (ع) باشد، بسیار کم است. تا این‌که به زمان صفویه می‌رسیم. در این دوره گاهی می‌بینید نامی از حضرت فاطمه زهرا (س) می‌آید اما خیلی فراوانی ندارد. در این دوره عاشورا و مدح حضرت علی (ع) بسامد بسیار دارد. درباره پیامبر اعظم (ص) هم از ابتدای تاریخ تمام شاعران بعد از حمد خدای تعالی به توصیف بزرگواری‌های ایشان می‌پردازند. در دروه ما مدایح و مرثیاتی حضرت فاطمه زهرا (س) نسبت به تمام دوران پیشین بسامد بیشتری دارند اما خیلی قلیل‌اند. شعرهایی که بنیه‌های شعری داشته باشند. درباره حضرت زینب (ع) هم این‌چنین است. درباره حضرت زینب (س) شعر فاقری وجود دارد که زنده‌اید حسن حسینی سروده است و از صبوری حضرت زینب (س) صحبت می‌کند. اسماعیل آذر خاطرنشان کرد: شاعران هم به سه گروه تقسیم می‌شوند؛ شاعرانی هستند که شاعرند و شعرشان زیبا و خوب است ولی شعرشان فقط زیبایی دارد، توصیف می‌کنند اما توصیف‌شان شاعرانه است. گروه دیگری هستند که نه تنها توصیف‌شان شاعرانه است بلکه کمابیش با تاریخ آشنا هستند و اگر اشاره‌های تاریخی‌ای دارند اشاره‌های‌شان به‌جا و درست است. گروهی هم هستند که نه بنیه شاعری دارند و نه عالم به علم تاریخ‌اند. گرفتاری ما این گروه است. این گروه هستند که عمدتاً مایه‌های مداحان را هم تدارک می‌بینند و برای این‌که سفره اغراض خود را پهن کنند، دست به هر درست و نادرستی می‌زنند و برای‌شان اهمیت ندارد. این‌ها اهل تحقیق نیستند و می‌خواهند نام و نشانی از خود باقی بگذارند. او ادامه داد: خیلی از شعرهایی که گوشه‌های تاریخی را یادآور می‌شوند، شاعرشان یکبار هم درباره آن نخوانده و نسبت به تاریخ آگاهی نداشته است. کتابی به نام «شکوه عشق» دارم که در آن خلاصه و به صورت ساده، تاریخ عاشورا را نوشتم‌ام و شعرهای عاشورایی را که پیشینه شاعرانه و عالی دارند در کنار تاریخ گذاشتم‌ام که نشر سخن آن را منتشر کرده است. برای این‌که این کتاب تاریخی را به دسترس همه کتاب تاریخی را همزمان می‌خواندم من برای این‌که حرفی را در صدا و سیما به مردم بزنم، مطلب را از چند منبع تاریخی می‌خوانم؛ تاریخ سیدطووس که قابل پذیرش است و حضرت رهبری در تأیید آن سخنانی فرموده‌اند، تاریخ طبری خوب است اما باید آن را با چند تاریخ دیگر خواند. تاریخ مرحوم قمی را هم که می‌خوانم، در کنارش به سه تاریخ دیگر هم مراجعه می‌کنم و به تشخیص خودم به نقطه‌ای می‌رسم و برای مردم مطلب را، آن‌هم با احتیاط می‌گویم. در میان آناری که وجود دارد، فقط کتاب‌های مرحوم دکتر حرفه‌ای بیشتر قابل اعتنا است. من دوستی‌ای با او داشتم و از تفکر او باخبر بودم. این فرد به ائمه علیهم السلام عشق می‌ورزید و سواد و دانش کافی داشت و هر آن‌چه نوشته از روی معرفت علمی است. آذر با بیان این‌که شعرها روی هم رفته جذاب نیست، درباره زتاب‌اب و تأثیر این شعرها گفت: اگر در کارهای مذهبی کاری کنیم که شایسته و درخور نباشد، این ارزش‌ها به ضد خود تبدیل می‌شود. گاهی در رسانه‌ها که صحبت می‌کنم تا جایی که می‌دانم درست است صحبت می‌کنم اما در جایی حرف را فراموش می‌دارم و به‌نظرم نیست. یک فقیه اظهار کرد که زیرا کار من تخصص نیست، تا جایی که مفید باشد حرفم را می‌زنم آن‌هم با جنبه احتیاط ولی خب گاهی شاعری روایت‌هایی به گوشش رسیده و او به این حرف‌های عوامانه بال و پر می‌دهد و در شعر می‌آورد که نامش را باید گفت «هائعر». البته شعرهای ماندگاری هم نخواهد بود اما خب ترسم «خاطر ساده‌دل را بی‌کند». ممکن است انسان ساده اما عاشقی بخواند و تأثیر سوء بگذارد و باید از این نظر باید مورد توجه قرار بگیرد. این پژوهشگر درباره این‌که چرا کمتر به شعر فاطمی پرداخته شده است، اظهار کرد: نبود اطلاع از شخصیت این بانوی قدسی یکی از عوامل است. اگر طول و عرض زمان را طی کنیم و به عقب برویم، ما از حضرت فاطمه (س) سیرهای داریم که اگر امروزه بانویی در آن حدود عمل کند در خانه‌اش مشکی نخواهد داشت و این سیره می‌تواند به عنوان یک معیار برای جامعه قرار بگیرد. اما اگر کسی به اشتباه پا در آن بگذارد این معیارها را خراب می‌کند و این نه به صلاح دین و در راه خداست و نه به صلاح مردم. جایی باید به این موضوعات رسیدگی کرد و این شعرها را جاب نکند و نشر ندهد. کارهای خوب را در فضای مجازی بگذارند تا کسی کارهای ضعیف را نپذیرد. کسی که تاریخ می‌داند و شعر قوی دارد باید مرتب مطالبی را درباره حضرت زهرا (س) نشر بدهد آن‌هم در فضای مجازی.

«شمش طلا» با حضور ابراهیم حاتم‌ی کیا کلید خورد

فیلمبرداری فیلم سینمایی «شمش طلا» به نویسندگی و کارگردانی یوسف حاتم‌ی کیا با بازی مسعود کرامتی و مریم سعادت آغاز شد. صبح امروز فیلمبرداری فیلم سینمایی «شمش طلا» با حضور ابراهیم حاتم‌ی کیا و بازی مسعود کرامتی و مریم سعادت در تهران کلید خورد. این فیلم بر بازیکر اولین تجربه یوسف حاتم‌ی کیا در مقام کارگردان است. «شمش طلا» به موضوع روابط پیچیده درون یک خانواده می‌پردازد که در دوران کرونا با بحرانی جدی مواجه می‌شوند. عوامل این پروژه عبارتند از: نویسنده و کارگردان: یوسف حاتم‌ی کیا، تهیه‌کننده: ابراهیم حاتم‌ی کیا، سرمایه‌گذاران: امیرحسین اسدیبنیکی و مجموعه هوگوپک، مدیر فیلمبرداری: محمد رسولی.

آماده‌سازی نسخه نهایی تک تیرانداز برای حضور در جشنواره فیلم فجر

ابراهیم اصغری تهیه‌کننده فیلم «تک تیرانداز» از همکاری جشنواره فیلم فجر برای ارائه نسخه نهایی و بهتر فیلم برای دوری خبر داد. یکی از فیلم‌های مورد انتظار جشنواره فیلم فجر «تک تیرانداز» ساخته علی غفاری و به تهیه‌کنندگی ابراهیم اصغری است. فیلمی درباره شهید عبدالسرول زرین با بازی کامیوز دیریاز و ایفای نقش هنرمندانی چون علیرضا کمالی و امیررضا دلآوری. طبق اسامی اعلام شده در فهرست فیلم‌های حاضر در جشنواره فیلم فجر، نام این فیلم نیز دیده می‌شود و قرار است که در جشنواره اکران شود. اصغری با اشاره به اینکه این فیلمبرداری پروژه دو هفته‌است که با وجود سختی‌های تولید فیلم‌های جنگی تمام شده است بیان کرد که همزمان ما تدوین و صداگذاری و لابراتوری کار را شروع کرده

شرح نکته ۲۷ نهج البلاغه: حسیق خلق و عدالت کارگزاران

عهدنامه ای از حضرت علی به محمد بن ابی بکر هنگامی که او را حکومت مصر داد؛ با ایشان فروتن باش و نرمخوی و گشاده رو. همه را یکسان بنگر. اگر یکی را به گوشه چشم نگرستی به دیگری رو در رو نگاه مکن تا بزرگان از تو نخواهند که بر تائوانان ستم کنی و تائوانان از عدالت تو نومید نشوند. خداوند تعالی، شما بندگان را از اعمالتان می پرسد، چه خرد باشد و چه کلان، چه آشکار و چه پنهان. پس اگر عذاب کند از ستمکاری شماس، و اگر ببخشايد از بزرگواری اوست. از نامه های علی(علیه السلام) است که به محمد بن ابی بکر رضی الله عنه هنگامی که او را به فرمانداری مصر منصوب کرد، نگاشت در کتاب الفرائت آمده است که امام(علیه السلام) هنگامی که این نامه را برای محمد بن ابی بکر(رحمه الله) نوشت او پیوسته در آن نگاه می کرد و از دستورات و آدبش بهره می گرفت. بعد از مدتی که عمرو بن عاص در مصر بر او غلبه کرد و او را کشت، تمام نامه های او را جمع آوری کرد و به سوی معاویه فرستاد. معاویه در این عهدنامه نگاه می کرد و

میزان فاطمه است

علی دلمی نوشت:دوباره فاطمه از راه رسید و دل اسمان گرفت.قلب زمین تیره و تار گشت:ایبایی الهی و خاتم آنان در حال اشک بر ماتم بانویی هستند که کروبیان نیز از درک مقامش ناتوان هستند.ای عزاء، عزای صادی است که روضه شهادتش آغازگردکربلاست:ایام ماتم حوریه ای است که بخاطر دفاع از امام خویش مابین در و دیوار به شهادت رسید تابه همه پیامودر اقامی کسی است که از جانش برای دفاع از امام عصرش بگذرد حتی اگر بین در و دیوار و خانه ای آتش گرفته باشد.فاطمه موسم تشخیص حق از باطل بامحوریت صدیقه کبری حضرت فاطمه زهرا(سلام الله علیها) است.گروستن بر مصائب بانوی نیل جمال هستی دارای فضیلت های بی شماری است که تا فردی به خاندان عترت(علیهم السلام)محرم نشود نمیتواند برای مادرتنکیو سیرتشان عزاداری کند،اما یک شیعه آنچه از عزای حضرت ام ایها(سلام الله علیها)به دست می آورد،همان تشخیصی است که بتواند در تمامی شرایط زندگی برمحور ولی و امام عصر خویش حرکت کند و دراین مهم باالگوگیری از سیره عملی اول مدافع مظلومه این مسیریعی حضرت صدیقه شهیده(علیها السلام) حاصل می شود.برای تأسی نمودن به سیره ام الائم(صلوات علیها)لازم به معرفت صحیح از شخصیت، سیره وتاریخ دوران آن حضرت هستیم ولی ما کجاولدرک حقایق مقام حضرت صدیقه کبری(سلام الله علیها)کجا؟ آن زن باجلالت و بی مثالی که قرآن متکفل مدحش شده و او را(کوثر)خطاب کرده و معصوم دانسته است،قل بشر خالکی به درک منزلت حضرت حوراءالانسیه(صلوات الله علیها)که نورمطلق و عصمت کل است نخواهد رسید،اما از مجموع آیات و روایات میتوان

به گفته امیر طهماسبی ۸۵ اثر برای مرحله نهایی دآوری رشته نگارگری در جشنواره هنرهای تجسمی فجر توسط داروان انتخاب شدند. امیر طهماسبی که با همراهی داریوش جلیلیان و عبدالله جرمی دآوری این دوره از آثار رشته نگارگری جشنواره تجسمی فجر را به عهده داشتند در خصوص نتیجه نهایی دآوری و آثار را یافته به جشنواره تجسمی فجر گفت: در بخش نگارگری ۴۱۲ اثر از ۲۱۰ هنرمند در جشنواره شرکت کرده بودند که در نهایت ۸۸ اثر به بخش نهایی دآوری جشنواره راه یافتند. وی درباره کیفیت کارهای این دوره گفت: آثار این دوره نسبت به ادوار گذشته ریتم پیش بینی شدهای داشتند و کیفیت مدنظر ما دارا بودند. امسال تعدادی از جوان‌ترها هم به جمع شرکت کنندگان اضافه شده بودند و تقریباً نوعی تعادل بین تعداد هنرمندان شناخته شده و جوان وجود داشت وی افزود: با توجه به آماری که دبیرخانه به ما داد، در مجموع ۴۱۲ اثر در بخش‌های نگارگری، تذهیب و گل و مرغ به

خاطره علی دهکردی از نگرانی‌اش در ایفای نقش آیت‌الله طالقانی

علی دهکردی معتقد است تحقیقی که نتیجه‌اش اشعار کامل یک بازیگر بر نقش می‌شود می‌تواند اعتماد به نفس او را برای ایفای شخصیتی که به وی سپرده شده است در مقابل دوربین بالاتر ببرد. روابط عمومی چهارمین دوره جایزه پژوهش سینمایی، علی دهکردی بازیگر سینما و تلویزیون درباره لزوم تحقیق و مطالعه بازیگر برای ایفای نقش گفت: از آنجایی که خودم متعلق به نسلی از بازیگرانم که از دریچه تحصیلات آکادمیک و دانشگاه وارد حرفه بازیگری شدند و این موضوع همیشه باعث خوشحالی من بوده است، مطالعه و تحقیق در زمینه بازیگری را بسیار بااهمیت می‌دانم. وی ادامه داد: ما تربیت شده ذهنیتی هستیم که اساتیدمان به ما آموزش دادند و ما را موظف می‌کردند که بدون تحقیق، مطالعه و پژوهش هیچ کاری انجام ندهیم. یادم می‌آید برخی اساتید به ما می‌گفتند حتی زمانی که کار ندارید و نمی‌خواهید بازی کنید در فضاهای عمومی رفت و آمد کنید، مردم را تماشا کنید تا از جزئیات ارتباط افراد مختلف با هم آشنا شوید. این موارد باعث شد تا من حتی کار یواهمی ساده‌ترین و کوتاه‌ترین نقش را هم بازی کنیم درباره همه جزئیات آن فکر و مطالعه کنیم. دهکردی ادامه داد: اگر قرار باشد من نقش یک معلم را بازی کنم شاید در ظاهر امر

روزنامه صبح ایران / سال نهم - شماره ۵۶۳

۲۷دی ماه۱۳۹۹ / با ما همراه شوید

www.serajonline.com – @serajname

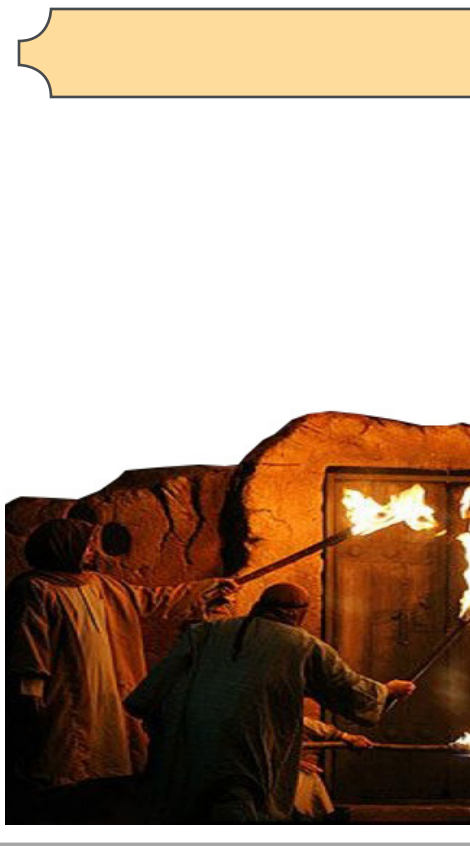
فرهنگ و هنر

برای بازیینی، دآوری و اکران در جشنواره فیلم فجر ارائه دهیم. برای همین می‌توانیم که جشنواره این همکاری را با ما داشته باشد و به ما فرصت بدهند تا زحمات دوستان و گروه سازنده فیلم به معنای کامل مورد ارزیابی و دآوری قرار گیرد. تلاش ما این است که تا اوایل بهمن نسخه با کیفیت‌تر را به دبیرخانه برسانیم. این تهیه‌کننده سینمایی کشور در پایان درباره کیفیت و جذابیت فیلم بیان کرد که تلاش همه ما این بوده است که فیلم در قصه و ساختار و از نظر فنی و هنری قابل رقابت با فیلم‌های مانند خود باشد و بتواند در میان فیلم‌هایی که درباره تک تیراندازها است مخاطب خود را جذب و از عناصر منحصر به فردی در تولید استفاده کند.

نامه‌ها همچنان در خزاین بنی امّیه وجود داشت تا زمانی که عمر بن عبدالعزیز به حکومت رسید و او آشکارا بیان کرد که اینها از احادیث علی بن ابی طالب است. الفرائت سپس می‌افزاید: هنگامی که خبر شهادت محمد بن ابی بکر و افتادن این نامه (مانند سایر نامه های او) به دست معاویه به آن حضرت رسید، سخت متأثر و ناراحت شد (که چرا چنین گوهر گرانبهایی به دست ناهل افتاده است). به هر حال این عهدنامه مطابق آنچه مرحوم سید رضی آورده، شامل چند بخش است: نخست امام(علیه السلام) دستوراتی درباره طرز برخورد با مردم و رعایت تواضع و عدالت و نشان دادن قدرت در برابر زورمندان و محبت در برابر ضعیفان می‌دهد.در بخش دوم در یک بحث کلی و جامع، یکی از صفات متقیان را در طرز برخورد آنها با دنیا و مواهب مادی در عباراتی جامع، گویا و پر معنا شرح می‌دهد که چگونه آنها توانسته‌اند از نعمت های الهی در دنیا بهره مند شوند بی آنکه گرفتار دنیاپرستی گردند. امام(علیه السلام) در بخش سوم، اشاره ای به پایان زندگی و مرگ می‌کند و تغییراتی دارد که دقت در آن هر انسانی را از خواب غفلت بیدار می‌سازد. امام(علیه السلام) در

بخش چهارم، متوجه محمد بن ابی بکر و اهمیت مأموریتی را که به او واگذار کرده (حکومت مصر) به او گوشزد می‌کند و دستوراتی در این زمینه به او می‌دهد.در بخش پنجم و آخرین بخش، باز امام(علیه السلام) از یک تحلیل کلی درباره تفاوت های پیشوایان هدایت و پیشوایان ضلالت سخن می‌گوید و به خطرات منافقان در جامعه اسلامی اشاره می‌فرماید.با توجه به اینکه عهدنامه بسیار گسترده تر از آن است که مرحوم سید رضی آورده، بخش های مهم و متعدّد دیگری نیز در این عهدنامه که همه آن در کتاب الفرائت و تمام نهج البلاغه و مانند آن آمده است، دیده می‌شود. سپس استحقاق بیشتر از آن را دارید و اگر عفوتمان نماید او کریم تر است»

عضو داوران رشته نگارگری جشنواره:

۸۸ اثر نگارگری به مرحله نهایی داوری «تجسمی فجر» راه یافتند

این هنرمند درباره گفتگو بین هنرها که محور اصلی جشنواره است، توضیح داد: رشته‌های حوزه تجسمی بسیار به هم مرتبط هستند، مثلاً با اینکه فرم نقاشی با نقاشی ایرانی متفاوت است اما عملاً هر دو نقاشی هستند. یا مثلاً در طول تاریخ، همواره تصویرسازی کتاب‌هایی که به شکل مینیاتور بودند در کنار خوشنویسی بوده و حتی در خیلی از نقاشی‌ها، محل‌هایی برای کتیبه‌ها خالی بوده تا نگارش و کار تکمیل شود. در مواردی هم یک داستان ادبی تصویر می‌شده و اشعارش را خوشنویس می‌نوشته است. یعنی یک گرایش محکوم کرد. خوشبختانه جشنواره فجر در این یک دهه تلاش کرده تا فضای هنر را به سمت خلاقانه پیش ببرد. بعضاً تأثیرات مثبتی هم روی هنرهای سنتی مانند خوشنویسی یا نقاشی ایرانی داشته اما هر هنر جایگاه خودش را حفظ کرده است

بوندند تا فضای بهتر و نوآورانه‌ای را ارائه دهند.طهماسبی درباره اینکه موافق برگزاری رشته‌ای جشنواره هنرهای تجسمی هستید یا رفتن به سمت بینا رشته‌ای بودن، بیان کرد: معمولاً مخاطب هر رشته و گرایش، در جای خود محفوظ است. یعنی در عین حال که یک عده به شدت علاقه مند فضاهای کلاسیک و سنتی هستند، افراد دیگری هم دنبال فضاهای جدید می‌روند. نه تنها اینجا بلکه در همه جای دنیا نمی‌توان مخاطب را به تماشای یک گرایش محدود کرد. خوشبختانه جشنواره فجر در این یک دهه تلاش کرده تا فضای هنر را به سمت خلاقانه پیش ببرد. بعضاً تأثیرات مثبتی هم روی هنرهای سنتی مانند خوشنویسی یا نقاشی ایرانی داشته اما هر هنر جایگاه خودش را حفظ کرده است

وی افزود: تنها مشکل ما در این جشنواره، تعداد جوایز است. همیشه در این مورد با دوستان صحبت کرده‌ایم که تعداد برنده‌های این رشته بیشتر شود. زیرا رشته نگارگری مانند خوشنویسی، گرایش و زیرشاخه‌های زیادی دارد اما بعضاً می‌بینیم که یک کار فوق‌العاده تذهیب، بخاطر یک کار نگارگری نادیده گرفته می‌شود زیرا ما باید از بین این دو گرایش یک برنده اعلام کنیم. فروردین ۱۴۰۰ برگزار می‌شود.

اختتامیه چهارمین دوره جایزه پژوهش سال سینمای ایران